

Arabako Alea aldizkaria eta Hala Bedi irratia

“LEHEN PATATERO DEITZEN ZIGUTEN MESPRETUXUZ, ORAIN HARRO ESATEN DUGU”

Aurtengo ARGIA Egunak Gasteizen lur hartuko du urriaren 7an. Hiriburu batean egiten dugun lehen aldia da. Eta ez da kasualitatea Arabakoa aukeratu izana. Ezer gertatzen ez den 8. lurrealde erdalduneari. Hori diote aurreiritzi zaharrek. Eta, ohi bezala, egia ezkutatzeko besterik ez dute balio. Arabako gure konplizeek ondo baino hobeto dakite hori. Igor Goikolea eta Maialen Kortabarria (Hala Bedi) eta Aritz Martinez de Lunarekin (*Alea*) hitz egin dugu.

TESTUA ETA ARGAZKIA:

Axier Lopez

@axierL

Zergatik dute hain presentzia txikia komunikabideetan Arabak eta Gasteiz?

Aritz Martinez de Luna: Arabaz kanpoko hedabide gehienek ez dute presentziarik hemen, bertako jarraipena egitea zaila egiten zaie. Oihartzun handiko gaiak egiten diete kasu edo bestela –guk erre-dakzioan sarri erabiltzen dugun txantxa– “eduki exotikoak” direnean: Trebiñu, Errioxa, euskara eta ez dakit zelangoz az-tarnak nahastuta. Egunerokotasunean gertatzen zaigunak, orohar, oihartzun txikia izaten du hemendik kanpora.

Igor Goikolea: Gehienbat Gasteizen zentratzen dira eta hemen dauzkaten baliabide gutxi horiek Legebiltzarrerara bideratzen dituzte. Araban Euskal Herriko biztanleriaren %10 bizi da eta arabarren %80a Gasteizen dago. Hori ez da gainerako herrialdeetan gertatzen.

Maialen Kortabarria: Araba eta Gasteiz ahaztuak izan dira Euskal Herrian, batez ere herri mugimenduaren ikuspegitik. Orain dela urte batzuetatik hona Araba eta Gasteiz bizi-bizi daude. Halere, he-

dabide asko oraindik ez dira moldatu egungo egoerara. Hemen gertatzen diren gauza interesgarriak askotan hemen geratzen dira.

I. Goikolea: Hori aldatzen ari da. Hemen-go kontuak kanpora sarriago ateratzen ari dira eta, apaltasun osoz, horretan zeri-kusi handia izan dute *Aleak* eta Hala Bedi. Lehen agenda erabat markatzen zutenak beste batzuk ziren. Euskal Herriko beste hedabide batzuekin dugun elkarlanak, adibidez zuekin, ARGIArekin, asko lagundu du horretan. Modu formal eta informalean dugun hartu-eman oso positiboa izan da, eta aztertzekoa.

Zer itxura hartzen diozue panorama komunikatiboari?

I. Goikolea: 300.000 biztanle izanda, Araban oso proiektu komunikatibo interesgarriak daude. *Alea* eta Hala Bedi z gain, adibidez, askotan oso urrun gertatzen zaigun Aiaraldea eskualdean oso proiektu potentia daukate. Hala Bedi, *Alea*, Aiaraldea eta abar, hein handi ba-

tean asmatzen ari gara: etengabe egoera berrietara moldatzeko gaitasuna erakutsi, tresna berriei esperimendatu, internet eta sare sozialetan indarra jarri, edukiak kanpora atera...

A. Martinez de Luna: Hedabide handi-agoak egitura zurrinagoak dauzkate, aldatzea gehiago kostatzen zaie. Araban tradizionalak diren prentsa idatzizko hedabideek, *El Correo*, *Diario de Noticias de Alava* eta enparauek, duela 10 edo 20 urteko planteamendu eta formatu bera dute. Gu, gure gabezia guztiekin, aukera berriei probetxua ateratzeko prestatuagoak gara.

I. Goikolea: Hori posible izan da ausartak garelako. *Alea* sortu da ausartak izan zaretelako. Txikiak izanda, errazago egiten dira aldaketak. Nahi dugu, posible da, egin dezagun. Kito.

Zeintzuk izan dira Hala Bedi eta Alearen ekarpenik handienak?

A. Martinez de Luna: Behar bati erantzuna eman diogu *Alearekin*: Arabako

informazioa Arabarentzat euskaraz eta arabarrek eginda. GEU euskara elkarretik sortutako proiektua da eta GEUK 25 urte daramatza euskararen erabilera eta normalizazioa sustatzen. Beraz, gure helburua ere horixe da.

I. Goikolea: Hala Bedi 35 urte beteko ditu 2018an. Sortu zenean artean jaio gabe ginen, baina ordutik hona gauza bat ez da aldatu: belaunaldi askorentzat Hala Bedi izan da esperimintatzeko lekua, askatasun txoko bat. Nahi zutena nahi zuten unean egin eta esateko tokia. Eta gainera, hitza zabaltzeaz gain, eragile askori komunikazioan trebatzeko aukera eman die. Jende ezberdina elkartzeko eta ezagutzeko balio izan du irriak.

M. Kortabarria: Hala Bedi uhinetan soilik egotetik, sarean, bideoetan eta sare sozialetan ere badagoen komunikabide bilakatzeko prozesua bizi izan dugu guk. Ahotsik ez daukaten eragile, kolektibo eta mugimenduei ahotsa ematen jarraitu dugu, baina orain bide gehiagotatik.

Erlantz Anda (Alea), Maialen Kortabarria (Hala Bedi), Aritz Martinez de Luna (Alea) eta Igor Goikolea (Hala Bedi).

Lehen irratian ez zegoen unean uneko jarraipena eta orain hori ere egiteko moduan gaude. Salto horrek ekarpen handia egin dio herri mugimenduari.

Mugimendu asko eta akotarikoak dituen hiri bizia ematen du Gasteizek. Hala bizi al duzue barrutik?

A. Martinez de Luna: Bai, eta igartzen da. Beti esan izan da Gasteiz burges txikien hiriburua zela eta ez zela ezer gertatzen. Lotsa gainetik kentzen joan gara eta pixkanaka mugimendu gehiago agertu dira. Lehen patatero deitzen ziguten mespretxuz. Egun nik neuk esaten dut patateroa naizela, harro.

I. Goikolea: Beste leku askotan elkar ikusi ezin zuten taldeak hemen ondo konpondu izanak lagundu du. Oso erreza da Gasteizen ideologia ezberdinetako

pertsonak elkartzea (Gora Gasteiz, Hala Bedi, gaztetxea...).

A. Martinez de Luna: Mugimendu sozialen pizgarri nagusia jende gaztea izaten da eta Gasteizen eragin handia izan du unibertsitateak. Euskal Herri osoko jendea etortzen da gurera ikastera eta horrek aipatutako aniztasuna areagotu du. Kike Amonarrizek dioenez, Gasteiz izango da etorkizuneko euskalki baten sorgunea, hemen biltzen delako jende popourri bat.

M. Kortabarria: Gasteiz bizirik dago. Arabarrok ahalduntze prozesu bat eduki dugu. Guk, euskalkirik gabe euskaraz hitz egiten dugu eta horregatik ez gara beste inor baino gutxiago. Konplexu horiek gainetik kentzen ari gara arabar guztiok.

I. Goikolea: Ahaldundu gara, gauza berriak sortzeko. Oso erraz sortzen dira taldeak. Txikitik, bertakotik abiatzeko joera dugu. "Goitik" edo "handiek" esango dutenaren zain egon gabe, beharra ikusten bada, elkartu eta kito. Eta askotan

instituzioez paso eginda. Errekaleorreko ekainaren 3ko manifestazioa horren isla izan daiteke, herri mugimendu osoak instituzioei esan zien “gu ere bagara nor, guk ere egunero egiten dugu lan”.

Javier Marotoren lau urte luzeen ostean, agintaldi honetan aldaketa gertatu da Udalean.

A. Martinez de Luna: 2015eko urtarrean sortu zen *Alea* eta aldaketa ekainean izan zen. Tarte txiki horretan PPrekin ez genuen harreman txarrik. Esango nuke beren politika zelako “hauei emaezu eskatzen dutena eta hala bakean utziko gaituzte”. Gobernu berriarekin hartu-eman estuagoa da. Elkartzeko arazo gutxiago dago.

Aldaketa hori beharrezkoa zen. PPK Gobernuan jarraitu izan balu, Maroto beste 20 urtez geratzea zen arriskua. Horrelako kasuetan, alderdia baino pertsona bilakatzen da botoak jasotzen dituen. Alde horretatik, aldaketa ez da ideala, baina positiboa da.

Lehen aipatutako herri mugimenduen pizkundera aurreko gobernuaren jarraitarekin oso lotuta dago. Hori da PPK Gasteizi egindako ekarpena.

Marotok ez du inoiz Hala Bedin hitz egin eta Urارانek gaztetan saio bat izan zuen Hala Bedin urtebetez.

M. Kortabarria: Hala da, baina alkatea denetik ez zaio irratia asko gustatzen. Errekaleorren harira, argi geratu da.

I. Goikolea: Hirutan edo hitz egin izan du irratian alkatea denetik, baita gobernuko beste kide batzuek ere. Halere, nik ez dut aldaketa handirik sumatu.

Aldaketa nabarmenik izan bada, euskararen arloan izan da. Egun, Donostiaren ostean, Gasteiz da Euskal Herriko hiribururik euskaldunena, erabilerari dagokionez.

A. Martinez de Luna: Jendea esaten diozunean, ez du sinesten. Umea nintze-la, euskaraz baten bat entzutean buelta ematen nuen begiratzera ea zein zen, harrituta. Egun, aldiz, edozein tokitan entzun dezakezu jendea euskaraz.

M. Kortabarria: Nabari da gure hartzaileak gero eta euskaldunagoak direla. Euskarazko saioak gero eta ezagunagoak dira. *Suelta la Olla* erdarazko magazineak nagusi izaten jarraitzen du, baina *Araba Hizpide* euskarazko magazinea gero eta indar handiagoa hartzen ari da.

I. Goikolea: Irratia sortu zenean erdara hutsean zen, eta egun Hala Bediko saioen erdia euskaraz da. Irrati barruan ere, gero eta euskara gehiago entzuten da. Euskaraz eta gaztelaniaz gain, arabieraz, ingelesez eta galegoz ere saioak dauzkagu.

M. Kortabarria: Gasteizko euskalduntze prozesuaren erakusgarri da Hala Bedi Bi. Euskara hutsezko irratia bat behar zen Araban. Oso apustu ausarta izan zen. Hala Bedi Bi ez da lehen katearen mailara heldu, baina, hala jarraituz gero, noizbait irits daiteke. Kontua da Hala Bedi Bateko programazioaren zati garrantzitsua euskaraz denez, euskaldunek ez dute zertan Hala Bedi Bira jo euskara entzuteko. Iritzi ezberdinak daude bi kateen arteko harremanari buruz.

» “Arabarrok ahaldundu gara, gauza berriak sortzeko. Oso erraz sortzen dira taldeak. Txikitik, bertakotik abiatzeko joera dugu”

» Herri mugimenduen pizkundera Marotoren gobernuaren jarraitarekin oso lotuta dago. Hori da PPK Gasteizi egindako ekarpena”

Tokiko komunikabide askotan agenda eta kirol kontuak dira nagusi, iritziz eta balorez askotarikoa den euskal komunitatean frikziorik ez pizteko. *Alean*, zorioenez, ez du ematen hala gertatu zaizuenik.

A. Martinez de Luna: Bai, tipologia askotariko irakurle eta harpideak ditugu eta, beraz, badakigu batzuetan gure edukiak ez direla denen gustukoak izango. Eta normala da. Ahalik eta komunikabide irekiena izateko egiten dugu lan. Ez gara inorekin ezkonduko eta saiatzen gara, ahal den guztietan, denei ahotsa ematen.

Guretzat errazena litzateke kirol arloko gaiak lantzea, denak goaz Alavesekin eta Baskoniarekin, eta guztiak poz-
-poz. Bada, hain justu, horiei buruz urtean laupabost albiste argitaratu ditugu. Kirola beste ertz batzuetatik landu dugu: inklusibitatea, parekidetasuna eta abar. Ez dugu bilatzen denon gustukoa izango den gaia. Hori ez da interesgarria eta, kazetaritza ikuspuntutik ere, luzera begira ez da emankorra.

I. Goikolea: Guri ere alde bateko eta besteko kritikak heltzen zaizkigu. Baina zeozer ondo egiten ari gara; eragile eta pertsona gehienek *Alean* edo Hala Bedin agertzeko interesa eta prestutasuna adierazten dituztelako.

Zeintzuk dira zuen erronka nagusiak?

A. Martinez de Luna: Ezin gara konformatu proiektua martxan jartzearekin eta ekonomikoki bideragarria izatearekin. Hori bada planteamendua, hemen dik bost urtera akabo. Hazten jarraitu, konplexuak gainetik kendu eta ahalik eta irakurle gehienengana iritsi behar dugu erreferentia izateko.

I. Goikolea: Hazi behar dugu gure burua etengabe moldatuz, gauza berriak sortuz. Prozesu bat abiatu dugu. Bost eztabaidagai dauzka: Hala Bedi Bat, Hala Bedi Bi, multimedia, funtzionamendua eta barne mailako prozesu feminista.

M. Kortabarria: Bi erronka nagusi ikusten ditut. Batetik, epe motzean, bideratzen ari garen prozesua ahalik eta parte-hartzaileena izatea, Hala Bedi birdefinitu eta indartsuago ateratzeko. Bestetik, Gasteizko mugimendu zabal hori komunikatiboki ahalduntzen lagundu beharko genuke. Mugimendu askok eta askok dependentzia handia dute, gabezia komunikatiboak dituztelako. Hala Bedi eta *Alea* lagundu dezakegu eta horregatik, adibidez, antolatutako ditugu irailean Izan Media tailerrak.

I. Goikolea: Herri mugimenduen agenda lehen lerrora ekartzen lagundu behar dugu, denon eragiteko gaitasuna handitzeko.

A. Martinez de Luna: Oso eskertzekoa da hedabideen artean dugun lankidetzeta, Hala Bediarekin eta tokiko zenbait hedabidarekin. Gure artean ez dago lehiarik. Edukia ahalik eta gehien zabal dadin egiten dugu lan, hori nork egiten duen bigarren mailakoa da. Denon mesedera-ko da eta. ■